



EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

---

Sesijas dokuments

---

**A7-0141/2010**

5.5.2010

## ZIŅOJUMS

par pamatprasmēm mainīgai pasaulei: darba programmas „Izglītība un apmācība 2010” īstenošana (2010/2013(INI))

Kultūras un izglītības komiteja

Referente: *Maria Badia i Cutchet*

PR\_INI

## SATURA RĀDĪTĀJS

	<b>Lpp.</b>
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS .....	3
PASKAIDROJUMS .....	12
KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS .....	15

## EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

### par pamatprasmēm mainīgai pasaulei: darba programmas „Izglītība un apmācība 2010” īstenošana (2010/2013(INI))

*Eiropas Parlaments,*

- ņemot vērā Komisijas 2009. gada 25. novembra paziņojumu „Pamatprasmes mainīgai pasaulei” (COM(2009)0640),
- ņemot vērā astoņas pamatprasmes, kas noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra ieteikumā Nr. 2006/962/EK „Pamatprasmes mūžizglītībai – Eiropas pamatprincipu kopums”<sup>1</sup>,
- ņemot vērā 10 gadu darba programmu „Izglītība un apmācība 2010” un turpmākos kopīgos starpposma ziņojumus par progresu tās īstenošanā,
- ņemot vērā Padomes 2007. gada 15. novembra rezolūciju par jaunām iemaņām jaunām darba vietām<sup>2</sup>,
- ņemot vērā ekspertu grupas ziņojumu par jaunām iemaņām jaunām darba vietām „Jaunas iemaņas jaunām darba vietām — šodien veicamie pasākumi”,
- ņemot vērā Padomes 2009. gada 12. maija secinājumus par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā („ET 2020”)<sup>3</sup>,
- ņemot vērā Padomes 2008. gada 16. janvāra rezolūciju „Pieaugušo izglītība: mūžu dzīvo – mūžu mācies”<sup>4</sup>,
- ņemot vērā Padomes 2008. gada 18. decembra rezolūciju par par mūžizglītību zināšanām, radošumam un jaunradei — darba programmas “Izglītība un apmācība 2010. gadam” īstenošana<sup>5</sup>,
- ņemot vērā 2009. gada novembrī pieņemtās pamatnostādnes Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā,
- ņemot vērā stratēģijas pamatnostādnes „Eiropas Konsenss izglītības attīstības jomā”, ko 2007. gada novembrī izveidoja ES iestāžu, dalībvalstu, pilsoniskās sabiedrības pārstāvji un citas ieinteresētās puses,
- ņemot vērā valstu ziņojumu detalizētu izvērtējumu un rādītājiem un kritērijiem atbilstošo veikumu (SEC(2009)1598) un (SEC(2009)1616),

---

<sup>1</sup> OV L 394, 30.12.2006., 10. lpp.

<sup>2</sup> OV C 290, 4.12.2007., 1. lpp.

<sup>3</sup> OV C 119, 28.5.2009., 2. lpp.

<sup>4</sup> OV C 41 E, 19.2.2009., 46. lpp.

<sup>5</sup> OV C 45 E, 23.2.2010., 33. lpp.

- ņemot vērā Līguma par ES darbību 165. un 166. pantu,
  - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
  - ņemot vērā Kultūras un izglītības komitejas ziņojumu (A7-0141/2010),
- A. tā kā bez kvalitatīvas izglītības un apmācības nav iedomājama indivīda personības pilnveide, vienlīdzība, sociālās atstumtības izskaušana, aktīva pilsoniskā nostāja un sociālā kohēzija;
  - B. tā kā, lai iegūtu labākus rezultātus un prasmes, vispirms jāuzlabo visu skolēnu un studentu izglītības un apmācības kvalitāte, izstrādājot jaunus un precīzākus politikas virzienus, lai piedāvātu vairāk izglītības iespēju;
  - C. tā kā, neskatoties uz dažiem uzlabojumiem izglītībā un apmācībā Eiropas Savienībā, lielākā daļa ES 2010. gadam noteikto kritēriju netiks sasniegti; tā kā jo īpaši iedzīvotāju prasmju līmenis vēl aizvien ir pārāk zems un tā kā trešdaļai Eiropas iedzīvotāju ir ļoti zems iegūtās izglītības līmenis;
  - D. tā kā desmit gadus pēc Boloņas procesa sākšanas dalībvalstu starpā vēl nav panākta vēlamā konverģence augstākās izglītības jomā;
  - E. tā kā izglītības un apmācības politikai būtu jādod iespēja visiem pilsoņiem neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, veselības, fiziskā, garīgā, psihiskā stāvokļa un valodas, etniskās piederības, tautības, reliģiskās piederības un sociālekonomiskā stāvokļa iegūt, papildināt un attīstīt savas iemaņas un prasmes visas dzīves garumā;
  - F. tā kā izglītība un apmācība ir „Atjauninātas sociālās programmas – iespējas, pieejamība un solidaritāte” veiksmīgas īstenošanas galvenais priekšnoteikums; tā kā šīs programmas īstenošana palīdzētu radīt vairāk un labākas darba vietas un lielākam skaitam Eiropas iedzīvotāju sniegtu iespēju īstenot savus mērķus;
  - G. tā kā ir vajadzīga nepārtraukta rīcība, lai nodrošinātu, ka sievietēm ir vienlīdzīga piekļuve visu līmeņu izglītībai un ka izglītības izvēli nenosaka ar dzimumu saistīti aizspriedumi;
  - H. tā kā pamatprasmju pilnīgai īstenošanai nepieciešama turpmāka politiska rīcība Eiropas un dalībvalstu līmenī;
  - I. tā kā Eiropas izglītības un apmācības jomā galvenais uzdevums ir izglītības sistēmas reforma, izveidojot uz zināšanām orientētu vienotu izglītības sistēmu, kas palīdz jauniešiem kļūt par laimīgiem, aktīviem un darba tirgī iekļauties gataviem pasaules pilsoņiem;
  - J. tā kā mūžizglītības stratēģiju īstenošana un tālāka izstrāde vēl aizvien ir ļoti svarīgs uzdevums daudzām dalībvalstīm; tā kā lielāka uzmanība būtu jāpievērš visam cilvēka mūžam, nevis atsevišķām nozarēm vai grupām;
  - K. tā kā ieguvumi no ieguldījuma izglītībā ir redzami tikai ilgtermiņā un ir svarīgi panākt, lai politikas darba kārtībā tie netiktu atstāti novārtā; tā kā mums būtu jāaicina izstrādāt ES

norādījumus par izglītības un apmācību sistēmu kvalitāti un šajā jomā nevajadzētu būt budžeta ierobežojumiem vai vismaz vajadzētu panākt, ka finansējums palielinās, nevis samazinās; tā kā šā iemesla dēļ Eiropai jāievieš no izglītības un apmācības gada programmām neatkarīgi budžeta mehānismi;

- L. tā kā ieguldījumi visu iedzīvotāju izglītībā, apmācībā un pārkvalifikācijā, zināšanu un prasmju papildināšanā un pielāgošanā ir būtisks priekšnoteikums krīzes pārvarēšanai un ar ekonomikas konkurētspējas pasaulē saglabāšanu, nodarbinātību, mobilitāti un sociālo integrāciju saistīto uzdevumu izpildei;
  - M. tā kā vairāk nekā 80 % pamatskolas skolotāju un 97 % sākumskolas skolotāju Eiropas Savienībā ir sievietes, kamēr vidusskolās sievietes veido tikai 60 % no skolotāju kopējā skaita, bet augstskolu pasniedzēju vidū sieviešu ir mazāk par 40 %;
  - N. tā kā problēmas, ar kurām saskaras pedagogi, palielinās, izglītības sistēmām kļūstot sarežģītākām un neviendabīgākām, un tās ir saistītas ar pārmaiņām informācijas un sakaru tehnoloģijās (IST), ekonomikas krīzes radītajiem finansiālajiem ierobežojumiem, pārmaiņām sociālajā struktūrā un ģimenēs un multikulturālismu;
  - O. tā kā, lai atrisinātu šīs nopietnās problēmas, būs svarīgi īstenot atjauninātās stratēģiskās pamatnostādnes „Eiropas sadarbība izglītības un apmācības jomā pēc 2010. gada”;
  - P. tā kā digitālajām prasmēm būs aizvien lielāka nozīme uz zināšanām balstītas ES ekonomikas un darba tirgus attīstībā; tā kā šīs prasmes piedāvā ekonomikas atveseļošanas un uzņēmējdarbības veicināšanas iespējas un paplašina nodarbinātības perspektīvas;
  - Q. tā kā sports ir viens no efektīvākajiem līdzekļiem, lai cīnītos pret atkarību vicinošu vielu lietošanu (smēķēšanu, alkoholismu un narkotiku lietošanu) un šajā ziņā skolēni un augstskolu studenti ir viena no visvairāk apdraudētajām riska grupām; tā kā skolēnu un studentu piedalīšanās sporta nodarbībās galvenokārt ir atkarīga no piemērotas infrastruktūras pieejamības,
1. atzinīgi vērtē iepriekš minēto Komisijas paziņojumu „Pamatprasmes mainīgai pasaulei”;
  2. norāda, ka, neskatoties uz pēdējo gadu sasniegumiem, daudzi Eiropas pilsoņi joprojām nav pietiekami izglītoti; norāda, ka viens no septiņiem jauniešiem (vecumā no 18–24 gadiem) priekšlaicīgi pārtrauc mācības (6 miljonu skolēnu atbirums 27 ES valstīs), ka vienam no četriem 15 gadus veciem jauniešiem ir slikta lasītprasme un ka apmēram 77 miljoniem cilvēku (gandrīz vienai trešajai daļai no Eiropas iedzīvotājiem vecumā no 25–64 gadiem) nav oficiālas izglītības vai tā ir zema, tikai vienai ceturtajai daļai ir augsta līmeņa kvalifikācija un ka pārāk daudziem Eiropas iedzīvotājiem ir nepietiekamas IST prasmes; uzsver, ka pārāk zems prasmju līmenis ir pastāvīga problēma visā ES, un pauž bažas par to, ka palielinās tādu jauniešu skaits, kuriem 15 gadu vecumā ir slikta lasītprasme (21.3 % 2000. gadā, 24.1 % 2006. gadā);
  3. lūdz Komisiju turpināt diskusiju par ziņojumu „Jaunas iemaņas jaunām darba vietām”; norāda, ka līdz 2020. gadam par 16 miljoniem palielināsies tādu darba vietu skaits, kurās būs nepieciešami augsti kvalificēti darbinieki, un vēl četriem miljoniem darba vietu būs nepieciešami vidējas kvalifikācijas darbinieki, tajā pašā laikā par 12 miljoniem

samazināsies to darba vietu skaits, kurās būs vajadzīgi zemas kvalifikācijas darbinieki; norāda, ka 2015. gadā lielākajā daļā darba vietu visās nozarēs būs nepieciešamas IST prasmes; aicina iekļaut šajā diskusijā visas ieinteresētās puses, tostarp pedagogus, studentus un skolēnus, kompetentās profesionālās organizācijas, attiecīgās NVO un arodbiedrības, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, īpaši no vecāku un studentu asociācijām, un uzņēmējdarbības pārstāvjus;

4. uzskata, ka ir būtiski ieviest politikas jomas, kuru mērķis ir uzlabot visu skolēnu un studentu izglītības un apmācības kvalitāti, un uzsver, ka, lai Eiropas izglītības sistēmas spētu risināt ar globālo konkurētspēju saistītos uzdevumus, ir jāpaplašina pieejamās izglītības iespējas, paaugstinot izglītības līmeni un paplašinot piedāvājumu, lai apmierinātu profesionālo nozaru un darba tirgus pieaugošās prasības;
5. uzskata, ka valodu apguve būtiski atvieglotu jauniešu piekļuvi darba tirgum, veicinātu mobilitāti un piedāvātu vienlīdzīgas iespējas;
6. aicina dalībvalstis turpināt Eiropas kvalifikācijas sistēmas ieviešanu;
7. mudina pievērst uzmanību ne tikai tā sauktajām „zaļajām darba vietām”, bet arī „baltajām darba vietām”; norāda, ka līdz 2030. gadam to cilvēku īpatsvars, kas būs vecāki par 65 gadiem attiecībā pret 15–64 gadus vecajiem, palielināsies no 26 % 2008. gadā līdz 38 % 2030. gadā; norāda, ka tāpēc pieaugs nepieciešamība pēc kopējiem politikas virzieniem aktīvas novecošanas jomā, īpašu uzmanību veltot lasītprasmes un rakstītprasmes veicināšanai un IST prasmju atsvaidzināšanai un papildināšanai, lai pārvarētu digitālo plaisu, kas aizvien vairāk palielina gados vecāku cilvēku sociālo atstumtību;
8. norāda, ka Komisijas paziņojumā par ES 2020 stratēģiju ir uzsvērts, ka „sieviešu nodarbinātības līmenis ir īpaši zems” (pretstatā 76 % vīriešu, strādājošo sieviešu skaits ir tikai 63 %); norāda arī uz to, ka „būs vajadzīgi politikas virzieni dzimumu līdztiesības veicināšanai, lai palielinātu strādājošo iesaistīšanos”; norāda, ka līdz ar to izglītības un apmācības politikai jābūt orientētai uz šīs plaisas pārvarēšanu darba tirgū, tā sekmējot ilgtspējīgas izaugsmes un sociālās kohēzijas sasniegšanu; uzsver, ka jau iespējami agrākā vecumā ir svarīga no dzimuma neatkarīga izglītība;
9. aicina īpašu uzmanību veltīt cilvēku ar īpašām vajadzībām integrācijas veicināšanai izglītībā un apmācībā neatkarīgi no viņu vecuma, sevišķu uzmanību veltot bērnu ar īpašām vajadzībām patiesai integrācijai izglītības iestādēs jau agrīnā vecumā; uzsver, ka ir vajadzīgas pienācīgas investīcijas un ilgtermiņa stratēģija, lai pārvarētu šķēršļus šajā jomā;
10. uzskata, ka visa veida izglītībai būtu jāveicina demokrātijas prasmju apgūšana, atbalstot studentu padomes un ļaujot studentiem uzņemties līdztbildību par savu izglītību, kā to paredz Studentu tiesību harta; tāpēc aicina Eiropas sabiedrībā rīkot diskusijas par izglītības lomu un funkcijām un ierosina, ka Eiropas Pilsoņu forums varētu būt piemērota vieta šādām diskusijām;
11. aicina Eiropas Komisiju, dalībvalstis un darba devējus, cieši sadarbojoties ar izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzējiem, palīdzēt uzlabot prasmes tiem cilvēkiem, kuri

sociālā stāvokļa dēļ atrodas neizdevīgākā situācijā;

12. atzīst, ka globalizācija ir pamatīgi mainījusi Eiropas sabiedrības uzbūvi, un iesaka visu veidu izglītības procesā iekļaut globālās attīstības tendences, lai iedzīvotāji būtu gatavi sastapties ne vien ar mainīgās pasaules draudiem, bet izmantot arī tās piedāvātās iespējas;
13. uzskata, ka visos izglītības un apmācības līmeņos ir būtiski svarīgi nodrošināt digitālo tehnoloģiju un plašsaziņas līdzekļu lietošanas prasmes, sniegt ieskatu jaunajās tehnoloģijās un iemācīt ikvienam, izmantojot mūsdienu saziņas un plašsaziņas līdzekļus, likt lietā savu pieredzi un vērtēt informāciju kritiski; uzsver, ka nekavējoties jāuzlabo visu Eiropas iedzīvotāju e-prasmes; norāda, ka gan ES, gan dalībvalstu līmenī ir vajadzīga ar IST saistīta apmācība un izglītība, jo darba tirgū šīs prasmes ir aizvien svarīgākas;
14. uzsver, ka ir svarīgi pietiekami un kvalitatīvi atbalstīt pedagogu prasmju attīstību un ieviest jaunus mācību procesa organizācijas veidus pievilcīgā skolu vidē;
15. uzsver mākslas, kultūras un sporta nozīmi izglītībā un apmācībā un nepieciešamību pievērst īpašu uzmanību šo priekšmetu apguvei pirmskolā, pamatskolā, vidusskolā un mūžizglītībā; uzskata, ka tāpat kā arodprasmju un tehnisko iemaņu attīstīšana, arī kultūras un sociālā izglītība ir neatņemama izglītības un apmācības politikas daļa, jo tās palīdz attīstīt neakadēmiskas prasmes, sekmējot indivīda pilnveidošanos un pamatprasmju iegūšanu;
16. aicina dalībvalstis nodrošināt pietiekamu finansējumu ieguldījumiem mācību iestāžu sporta aprīkojuma iegādē un paplašināt publiskās un privātās sfēras sadarbību šajā jomā;
17. aicina dalībvalstis nodrošināt pietiekamus ieguldījumus izglītībā, lai nodrošinātu visu kategoriju darbinieku iekļaušanos darba tirgū;
18. uzsver, ka vēstures un valodas apguvei ir svarīga loma Eiropas sociālās un kultūras integrācijas veicināšanā;

### ***Pirmsskolas izglītība***

19. vērš uzmanību uz augstas kvalitātes pirmsskolas izglītības nozīmi tādu pamatprasmju kā bērna spēja sazināties gan savā dzimtajā valodā, gan attiecīgās mītnes valsts valodā apgūvē agrīnā vecumā un īpaši, lai atbalstītu bērnus no nelabvēlīgas vides un ar īpašām (mācību) vajadzībām, palīdzot izskaust nabadzību un sociālo atstumtību;
20. norāda, ka jau no pirmskolas vecuma ir svarīgi attīstīt lasīšanas kultūru un ka jau pirmskolas vecumā ir jābūt pieejamai lasāmvielai;
21. norāda, ka ir svarīgi nodrošināt izglītību dzimtajā valodā, turklāt tas attiecas arī uz tradicionālajām mazākumtautībām;
22. uzsver, ka daudzvalodībai ir būtiska loma mobilitātes veicināšanā, tādēļ aicina dalībvalstis ieviest otras valodas mācīšanu jau agrīnā dzīves posmā;
23. uzsver, ka ir būtiski svarīgi īstenot imigrantu bērnu izglītošanas atbalsta pasākumus, lai veicinātu viņu integrāciju mītnes valsts izglītības un sociālajā vidē;

24. uzsver, ka ir jāveicina un jāatbalsta tādas darbības, kas veicina bērnu radošumu agrīnā dzīves posmā, tādā veidā liekot stingrāku pamatu inovāciju kultūrai Eiropā;
25. norāda uz Barselonas mērķiem, kuru mērķis ir panākt, ka līdz 2010. gadam bērnu aprūpe būtu nodrošināta vismaz 90 % bērnu vecumā no trim gadiem līdz obligātajam skolas uzsākšanas vecumam un vismaz 33 % bērnu, kas jaunāki par trim gadiem, kā arī padarīt bērnu aprūpi pieejamu iespējami lielākam iedzīvotāju skaitam;

### ***Pamatizglītība un vidējā izglītība***

26. uzsver, ka jāturpina attīstīt un nostiprināt valodu apguvi pamatskolā un vidusskolā, iekļaujot šajā procesā arī imigrantu bērnus, un ka tradicionālo mazākumtautību bērniem ir svarīgi nodrošināt izglītību viņu dzimtajā valodā;
27. atbalsta tādu pieeju izglītībai, kas paredz biežākas apspriedes un skolēnu plašāku līdzdalību izglītības procesa pārvaldībā, skolēnu vecāku aktīvu sadarbību ar izglītības darbiniekiem un uz uzticību balstītu skolēnu un skolotāju savstarpējo attiecību izveidošanu, kas stimulētu iniciatīvas un veicinātu aktīvai pilsoniskai nostājai vajadzīgo sociālo un pilsonisko prasmju apguvi;
28. uzsver, ka ir svarīgi iekļaut mācību programmās jaunās tehnoloģijas, jo tās ir svarīgs mācību līdzeklis mūsdienīgā izglītības sistēmā; atbalsta domu, ka pareizas audzināšanas gadījumā bērni jau agrīnā vecumā iegūst prasmes, kas ļauj viņiem atbildīgi un kritiski vērtēt plašsaziņas līdzekļu, īpaši interneta, saturu, un uzskata, ka ir būtiski svarīgu informēt bērnus par jautājumiem, kas saistīti ar privātuma aizsardzību, personas datiem un intelektuālā īpašuma tiesību ievērošanu;
29. uzskata, ka veiktie uzlabojumi, pielāgojot skolas mācību programmas pamatprasmēm, ir pozitīvs solis, bet ir jāveltī vairāk pūliņu tam, lai tiem, kurus apdraud nesekmības risks un sociālā atstumtība, palīdzētu apgūt pamatprasmes, jo īpaši atzīstot un sertificējot neformālās izglītības un ikdienas mācīšanās procesā iegūtās prasmes;
30. aicina rīkoties, lai skolās veicinātu fiziskās un sporta nodarbības un organizētu un atbalstītu piedalīšanos skolu sporta sacensībās, tādējādi uzlabojot skolēnu veselību, veicinot integrāciju un palīdzot ieaudzināt pozitīvas uzvedības iemaņu attīstībai nepieciešamās vērtības;
31. atbalsta imigrantu ģimeņu bērnu izglītošanu un apmācību, uzsverot, ka tai ir būtiska nozīme imigrantu veiksmīgai integrācijai Eiropas sabiedrībā;
32. aicina izveidot vispusīgu stratēģiju svarīgāko zināšanu apguvei, kurā ietverta gan skolu mācību programmu reforma, gan atbalsta pastāvīgai pedagogu apmācībai un profesionālajai pilnveidei, tādējādi izveidot labi apmācītu izglītības darbinieku loku; uzskata, ka jānodrošina stimulēšana pedagogiem, lai viņi varētu uzlabot savas mācīšanas metodes un orientēties uz profesionālo pilnveidi;
33. aicina dalībvalstis ieviest skolās jaunas vispārējo mācību priekšmetu kombinācijas un materiālus, lai palīdzētu jauniešiem ar visbiežāk sastopamo mācīšanās traucējumu — disleksiju — sekmīgi pabeigt mācības, neraugoties uz savu mācīšanās traucējumu;



34. uzsver, ka ir svarīgi palielināt integrētas izglītības nozīmi sociālo aizspriedumu un diskriminācijas novēršanā, tādējādi veicinot Eiropas sociālo solidaritāti;

### *Augstākā izglītība*

35. aicina uzlabot mobilitāti starp augstākajām izglītības iestādēm, uzņēmumiem un profesionālo izglītību un apmācību (piemēram, studenti, pedagogi, darbinieki, lektori), lai veicinātu uz studentiem orientētu apmācību un tādu darba tirgū aizvien pieprasītāku prasmju apguvi kā uzņēmējdarbība, dažādu kultūru savstarpējā sapratne, kritisks domāšanas veids un radošums; uzskata — lai uzlabotu visu studentu mobilitātes pieredzes kvalitāti, nekavējoties jālikvidē šķēršļi, kas traucē ES īstenot šo mērķi, īpašu uzmanību veltot ar finansēšanu un savstarpējo atzīšanu saistītajiem šķēršļiem; atbalsta augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanu — līdzekļi, ar kuru veicināt mobilitāti akadēmiskiem un pētniecības mērķiem un kas ir priekšnoteikums, lai visiem ES iedzīvotājiem būtu vienlīdzīgas iespējas darba tirgū;
36. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt stabilas pamatzināšanas visiem jauniešiem, tādējādi veicinot mobilitāti visas dzīves laikā un spēju pielāgoties darba tirgus attīstības tendencēm un jaunām ekonomikas un sociālajām prasībām;
37. aicina atbalstīt pētniecības programmas, lai nostiprinātu „zināšanu trijstūri”, kas ir būtiski svarīgs, lai veicinātu izaugsmi un nodarbinātību Eiropas Savienībā;
38. aicina dalībvalstis modernizēt augstākās izglītības programmas, jo īpaši pielāgojot tās darba tirgus vajadzībām;
39. aicina augstākās izglītības iestādes modernizēt savas mācību programmas un paātrināt Boloņas procesa principu īstenošanu;
40. uzskata, ka augstākās izglītības iestādēm ir jāklūst atvērtākām un gatavākām visiem apmācāmajiem, īpaši netradicionāliem apmācāmajiem, studentiem ar īpašām vajadzībām un sliktākā situācijā esošām iedzīvotāju grupām, uzskata arī, ka viens no noderīgākajiem veidiem iepriekš minētā panākšanai būtu labi finansēta stipendiju sistēma, kas pamudināt sākt studijas jauniešus no nabadzīgām ģimenēm; uzskata arī, ka dalībvalstīm jāīsteno konkrēti politikas virzieni, lai nodrošinātu, ka ikvienam, tostarp jauniešiem ar mazāku rocību, tiek nodrošinātas iespējas izmantot savas pamattiesības iegūt izglītību, un ka nākotnē jāpēta iespējas augstākajā izglītībā izveidot taisnīguma nodrošināšanas standartus, iekļaujot tos izglītības un apmācības stratēģiskajās pamatnostādnēs;
41. šajā saistībā atgādina par Padomes 2007. gada maija secinājumiem par Pekinas platformas ievērošanas kritērijiem attiecībā uz rīcību sieviešu izglītības un apmācības jomā, jo īpaši augstākās izglītības un pētniecības jomā; tomēr pauž nožēlu par to, ka šie kritēriji nav pilnībā ņemti vērā, uzraugot Izglītības un apmācības 2010. gada darba programmas īstenošanu; šajā saistībā mudina izmantot šos kritērijus, lai novērotu dzimumu līdztiesības attīstības tendences izglītības un apmācības jomā<sup>1</sup>;
42. norāda, ka, lai gan ir paplašinājušās sieviešu iespējas iegūt augstāko izglītību, vēl aizvien

---

<sup>1</sup> Padomes dokuments 9152/07.

pārāk maz sieviešu apgūst matemātiku, eksaktās zinātnes un tehnoloģijas (tikai 32% no augstskolu beidzēju skaita šajās jomās ir sievietes, turpretim vīrieši 68%); norāda, ka, samazinot dzimumu neproporcionalitāti šajās jomās, ES varētu samazināt prasmju trūkumu šajās nozarēs;

43. uzskata, ka neformālajai izglītībai jāpapildina formālā izglītība, un tādēļ iesaka to iekļaut izglītības politikā, izstrādājot izglītības un apmācības stratēģiju 2020. gadam;
44. aicina palielināt finansējumu augstākajai izglītībai, panākot daudz efektīvāku un plašāku līdzekļu ieguldījumu;
45. aicina dalībvalstis veicināt partnerību izveidi (starptautiskā, valsts, reģionālā un vietējā līmenī) starp augstākās izglītības iestādēm, universitātēm, pētniecības centriem un uzņēmumiem, kā arī mudināt uzņēmumus ieguldīt līdzekļus augstākajā izglītībā;
46. aicina dalībvalstis piešķirt vajadzīgos līdzekļus augstākās izglītības jomai globālu uzdevumu risināšanai, jo tas ir galvenais līdzeklis, lai pārvarētu neseno ekonomisko un sociālo lejupslīdi;
47. aicina dalībvalstis ar juridiskiem, administratīviem un finanšu līdzekļiem atbalstīt tradicionālo mazākumtautību izglītību dzimtajā valodā;

### ***Profesionālā izglītība un apmācība***

48. uzstāj, ka augstas kvalitātes profesionālā izglītība un apmācība ir būtiska jaunu profesionāļu veidošanai un būtiska „jaunu iemaņu jaunām darba vietām” darbībai, īpašu uzmanību pievēršot iespējām izglītoties darba vietā un mācību praksei, nodrošinot šo iespēju arī mācību iestāžu absolventiem, pamatojoties uz augstāko mācību iestāžu un uzņēmumu līgumiem; turklāt uzskata, ka ir svarīgi veicināt to, ka arodizglītības ieguvēji daļu mācību laika mācās vai stažējas citās Eiropas Savienības valstīs; aicina vairāk atbalstīt profesionālo izglītību un palielināt tās prestižu;
49. uzsver, ka jāturpina modernizēt profesionālās izglītības programmas pamatprasmju apguves ziņā, lai uzlabotu to kvalitāti un padarītu tās pievilcīgākas jauniešiem, vienlaikus pielāgojot tās darba tirgus pieaugošajām prasībām; uzskata, ka profesionālajās apmācību programmās būtu jāuzlabo transversālo pamatprasmju apguve;
50. uzsver, ka izmantojot labākās prakses paraugus, jāpieņem iegūto prasmju atzīšanas modelis jauniešiem, kas iegūst pilsoniskas prasmes, piedaloties bezpeļņas organizāciju vai attīstības sadarbības programmu brīvprātīgajā un sabiedriskajā darbā;
51. aicina uzlabot pāreju no vidējās profesionālās izglītības un apmācības uz augstāko izglītību, lai nodrošinātu augstāku kvalifikācijas līmeni;
52. uzsver ieteikumā par pamatprasmēm ietvertu mūžizglītības dimensiju un apgalvo, ka, lai to pilnībā īstenotu, ir jāveic vairāk uzlabojumu profesionālās izglītības un apmācības un pieaugušo izglītības jomā, tostarp atzīstot vispārējas tiesības uz mūžizglītību;
53. uzsver, ka profesionālās izglītības un apmācības jomā svarīga ir dalībvalstu savstarpējā

informācijas un labas un veiksmīgas prakses apmaiņa;

### **Mūžizglītība**

54. aicina nekavējoties rīkoties, lai risinātu problēmu, kas saistīta ar tādu cilvēku skaita pieaugumu, kuriem ir zems lasītprasmes un rakstītprasmes līmenis, īpaši atbalstot vietējās pašvaldības, jo tām ir visciešākā saikne ar sabiedrību; aicina dalībvalstis un Komisiju pievērst uzmanību lasītnepratējiem un rakstītnepratējiem, kuru skaits vēl aizvien ir pārāk liels, un apņēmīgi rīkoties, lai risinātu šo problēmu, tostarp attiecībā uz pieaugušajiem;
55. pauž nopietnas bažas par jauniešu bezdarbnieku skaita pieaugumu, jo īpaši pašreizējos ekonomiskās krīzes apstākļos; mudina dalībvalstis nodrošināt iespējami elastīgākus darba tirgus, kas ļautu jauniešiem viegli atrast darbu un mainīt darba vietas;
56. uzsver, ka jāuzlabo izglītības iestāžu iesaistīšana visaptverošas valsts kvalifikācijas sistēmas izveidošanā un iepriekšējās izglītības, tostarp neformālās vai *ad hoc* veidā iegūtas izglītības, atzīšanā;
57. norāda, ka mērķi, kas noteikti attiecībā uz četriem no pieciem 2003. gadā pieņemtajiem kritērijiem, netiks sasniegti; aicina Komisiju, dalībvalstis, reģionālās un vietējās varas iestādes un citus dalībniekus izvērtēt cēloņus un veikt atbilstošus pasākumus situācijas uzlabošanai;
58. uzsver, ka ir svarīgs pašreizējais konstruktīvais dialogs, kā arī apspriedes starp izglītības un apmācības pēdējā posma pārstāvjiem, augstākās izglītības iestādēm un uzņēmumiem;
59. atbalsta mērķi palielināt pieaugušo iesaistīšanos mūžizglītībā no 12,5 % uz 15 % līdz 2020. gadam un aicina veikt atbilstošus pasākumus; tādēļ aicina augstskolas paplašināt piekļuvi studijām, dažādojot un paplašinot studentu bāzi un veicot izmaiņas studiju programmās, lai padarītu tās pievilcīgākas pieaugušajiem, kas vēlas atsākt studēt; aicina Komisiju un dalībvalstis rīkoties apņēmīgāk, lai atbalstītu un paplašinātu tādas mūžizglītības iestādes kā, piemēram, „otrās iespējas skolas”; aicina, īstenojot mūžizglītības stratēģijas, ņemt vērā un dzimumu perspektīvu un veicināt tās īstenošanu; norāda uz tautas universitāšu būtisko nozīmi mūžizglītībā;
60. norāda, ka viens no galvenajiem šķēršļiem, ar ko saskaras pieaugušie, kas vēlas izglītoties, ir atbalsta iespēju trūkums viņu ģimenēm; tādēļ mudina dalībvalstis izveidot atbalsta pasākumus un nodrošināt, lai visiem studentiem un darbiniekiem ar ģimenes pienākumiem (piemēram, bērnu aprūpe vai citi apgādājāmie) būtu iespēja atjaunot un/vai uzlabot savas iemaņas un prasmes, balstoties uz labu praksi, kas šajā jomā izveidojusies Eiropas Sociālā fonda programmās, tostarp izmantojot pakalpojumu un saskaņošanas talonus; uzskata, ka jo īpaši jāpēta e-mācīšanās iespējas, jo e-mācīšanās ir elastīgāja un atvieglo mācību apvienošanu ar darbu un rūpēm par apgādājāmajiem;
61. mudina Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu veikt pasākumus, lai uzlabotu salīdzinošo datu par dzimumu līdztiesību izglītības un apmācības jomā vākšanu un analīzi, un nodrošināt Pekinas Rīcības platformas atbilstīgo kritēriju statistikas pieejamību un regulāru atjaunināšanu;

62. iesaka izglītības un apmācības iestādēm censties plašāk popularizēt savas pieaugušajiem domātās programmas un atvieglot administratīvās procedūras saistībā ar piekļuvi šīm programmām;
63. aicina Eiropas Komisiju pilnībā ņemt vērā ieinteresēto pušu pieredzi un lomu Izglītības un apmācības stratēģijas 2020. gadam īstenošanā;
64. aicina Eiropas Komisiju iesaistīt neformālās izglītības, profesionālās izglītības un apmācības iestāžu studentus un skolēnus mobilitātes kritēriju Izglītības un apmācības stratēģijai 2020. gadam izstrādāšanā un pārņemt Boloņas procesa studentu mobilitātes kritērijus;
65. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

## PASKAIDROJUMS

Kopš Lisabonas līguma pieņemšanas 2000. gadā izglītības un apmācības politikai ES ir piešķirta papildu nozīme. Tas vairs nav mīts, ka izglītības un apmācības atzīšana ir būtiski svarīga rītdienas zināšanu sabiedrības un ekonomikas panākumu nodrošināšanai.

Valstu valdības ir atbildīgas par izglītību un apmācību, bet dažas problēmas ir kopīgas visām dalībvalstīm (demogrāfiskās izmaiņas, darbaspēka prasmju trūkums, u. c.). Augstas kvalitātes pirmsskolas, pamatskolas, vidusskolas, augstākā izglītība un apmācība ir būtiska Eiropas veiksmei un darba programmas Izglītības un apmācības stratēģijas 2020. gadam īstenošanas sākšanai.

Mēs visi zinām, ka, lai gan ES kopumā izglītība un apmācība ir uzlabojusies, lielākā daļa 2010. gadam noteikto kritēriju netiks sasniegti. Pašreiz ir īstais brīdis pārskatīt un izvērtēt to, kas bijis nepareizi.

*Komisijas paziņojums:*

Dokuments sastāv no progresa ziņojuma par izglītības un apmācību politiku Eiropā 2007.–2009. gadā. Tā pamatā ir detalizēts valsts ziņojumu un paveiktā novērtējums, kas sagatavots, ņemot vērā rādītāju un kritēriju kopumu, kur galvenā uzmanība pievērsta tam, kā īstenots 2006. gada ieteikums par pamatprasmēm. Ziņojumā arī ņemta vērā valsts mūžizglītības stratēģiju attīstība un reformas, kas veiktas, lai padarītu profesionālo izglītību un apmācību (PIA) pievilcīgāku un lai panāktu tās labāku atbilstību darba tirgus vajadzībām, kā arī lai modernizētu augstāko izglītību.

Visbeidzot ziņojumā aplūkoti jaunie uzdevumi, īpaši tie, kas saistīti ar iniciatīvu „jaunas iemaņas jaunām darba vietām”.

Papildus panāktā progresā norādīšanai un to jomu konstatēšanai, kurās vēl ir daudz darāma, paziņojumā arī ierosināti vairāki pasākumi šajā jomā uzsākto centienu turpmākai īstenošanai.

*Pašreizējās situācijas pārskats:*

2010. gada kopīgā progresā ziņojuma projektā norādīti tie uzlabojumi, kas veikti attiecībā uz izglītības un apmācību mērķu sasniegšanu iepriekšējo gadu laikā:

- Pamatprasmju iekļaušana
- Ievērojami uzlabojumi ir veikti skolas mācību programmās. Tādi tradicionālie priekšmeti kā dzimtā valoda, svešvalodas vai matemātika un dabaszinības tiek mācīti, lielākā mērā ievērojot starpdisciplīnu pieeju un vairāk orientējoties uz reālajai dzīvei piesaistītiem risinājumiem.
- Dažas dalībvalstis, lai paaugstinātu pamatprasmju līmeni, īpaši lasīšanā, matemātikā un dabaszinībās, ir izveidojošas īpašas stratēģijas vai rīcības plānus.
- Aizvien vairāk ir tādu uzņēmējdarbības veicināšanas piemēru kā partnerības ar uzņēmumiem

vai studentu vadīti miniuzņēmumi.

- Mūzikglītības stratēģiju izstrāde

- Lielākā daļa ES valstu ir pieņēmušas īpašas mūzikglītības stratēģijas un centušās atbalstīt elastīgus mācību modeļus ar saikni starp dažādām izglītības sistēmām.

- Uzlabojumi ir veikti arī valstu kvalifikāciju sistēmu izstrādē, iekļaujot tajās norādi uz Eiropas kvalifikāciju sistēmu (EKS).

- Profesionālā izglītība un apmācība

- Jautājums par PIA sistēmu pievilcīgumu tika risināts kā daļa no Kopenhāģenas procesa, un lielākā daļa ES valstu ir noteikušas Eiropas Kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūras (*EQARF*) pieņemšanu PIA par prioritāti<sup>1</sup>.

- Īpaša uzmanība tika veltīta PIA mācībspēku profesionalitātes paaugstināšanai, un aizvien vairāk tiek izmantota modulārā izglītība, lai PIA būtu daudz elastīgāka un labāk atbilstu izglītojamo un uzņēmumu vajadzībām.

- Augstākās izglītības modernizācija

- ES dalībvalstīs aizvien vairāk tiek uzskatīts, ka netradicionālo apmācāmo piekļuve mūzikglītībai ir ārkārtīgi svarīga. Lielākā daļa valstu ir izveidojušas pasākumus, lai veicinātu tādu cilvēku izglītošanos, kuru sociālekonomiskais stāvoklis ir sliktāks.

*Referentes piezīmes un turpmākie uzdevumi:*

Lai gan uzlabojumi ir redzami, joprojām ir daži veicami uzdevumi:

1. Uz prasmēm vērsta pieejas uzlabošana

Neskatoties uz veiksmīgiem uzlabojumiem pamatprasmju sistēmas<sup>2</sup> izmantošanā, referente vēlas uzsvērt, ka ir jāuzlabo attieksme pret tālākizglītību, kritisku domāšanu un radošumu.

Īpaši svarīga ir tādu transversālo prasmju attīstīšana kā digitālās prasmes, mācīšanās mācīties prasmes un sociālās un pilsoniskās prasmes, pašiniciatīva un uzņēmējdarbības gars, un kultūras apziņa.

Šajā nolūkā paziņojumā minētas vairākas stratēģijas, kuras varētu īstenot, piemēram, lai palīdzētu mācībspēkiem attīstīt prasmes, modernizētu novērtēšanas metodes un ieviestu jaunus mācību organizēšanas paņēmienus.

Referente uzsver arī to, cik svarīga ir augstas kvalitātes pirmsskolas izglītība kā stūrakmens agrīnai pamatprasmju apguvei.

Īpaši svarīgi ir likt uzsvāru uz pamatprasmju attīstību PIA un pieaugošo apmācībā. PIA gadījumā pamatprasmju kopums nav pilnībā aptverts. Piemēram, daudz vairāk uzmanības būtu jāvelta svešvalodu apguvei un transversālajām pamatprasmēm.

---

<sup>1</sup> OJ C 155, 8.7.2009., 1. lpp.

<sup>2</sup> Pamatprasmju mācībspēkiem, OV L 394, 30.12.2006., 10. lpp.

2. Vairāk uzmanības lasītprasmes un rakstītprasmes nodrošināšanai un tiem, kas ir nelabvēlīgā situācijā

Attiecībā uz lasītprasmi un rakstītprasmi ir konstatēta lasītprasmes pasliktināšanās. Valstīm jāpieņem daudz efektīvākas iniciatīvas attiecībā uz citu pamatprasmju apguvi, kas lielā mērā ir atkarīgs no lasīšanas un izskaidrošanas spējas. Kā laba metode tādu skolēnu apmācībai, kas ir nelabvēlīgā situācijā, tiek uzskatīta individualizētā pieeja.

3. Labāka mūžizglītības sistēmu īstenošana

Ziņojums parāda, ka vēl joprojām ir jāveido saskaņotas un visaptverošas stratēģijas šajā jomā. Tām būtu jāaptver ilgi periodi, jāsniedz iespējas visām vecuma grupām, tās ir jāpārskata, jānovērtē un jāizstrādā tālāk. Vēlams arī lielāka ieinteresēto personu iesaistīšanās un labāka sadarbība starp politikas jomām.

4. PIA un augstākās izglītības modernizācija

Kā norādīts iniciatīvā „jaunas iemaņas jaunām darba vietām”, neatbilstība starp prasmju līmeni un darbam vajadzīgajām prasmēm, visticamāk, palielināsies, ja PIA sistēmas nereaģēs uz jaunajām kvalifikācijas un prasmju prasībām. Aizvien vairāk vajadzīgas ciešākas attiecības ar uzņēmējdarbības vidi, un ir būtiski svarīgi veidot jaunas un pievilcīgākas kvalifikācijas un mobilitātes iespējas studentiem, kas iesaistījušies PIA sistēmā.

Attiecībā uz augstāko izglītību valsts un privāto līdzekļu ieguldījums joprojām ir nepietiekams. Arī strukturālu un kultūras šķēršļu dēļ nodarbinātajiem ir grūti iesaistīties augstākajā izglītībā.

5. Partnerības pieejas paplašināšana

Paziņojumā uzsvērts, ka ir svarīgi veicināt partnerību izveidi starp izglītības iestādēm un citām jomām, īpaši darba tirgu. Šis modelis jāīsteno visos izglītības līmeņos, īpaši PIA un mūžizglītībā.

5. Pedagogi

Jāapsver arī jautājumi, kas saistīti ar pedagogu apmācību un pedagogu mobilitātes veicināšanu.

Referente aicina padomāt par pedagogu apmācību nākotnē, ņemot vērā jaunās darba vides prasības.

7. Citas piezīmes

Referente vēlas norādīt uz to, ka 2010. gads ir svarīgs kā Eiropas nabadzības un sociālās atstumtības apkarošanas gads. Saskaņā ar Eurobarometra 2009. gada pētījumu par nabadzību un sociālo atstumtību izglītības, apmācības vai iemaņu trūkums visbiežāk tiek minēti kā „personīgie” iemesli nabadzībai.

Arī 2011. gads — Eiropas Brīvprātīgā darba gads sniegs dalībniekiem iespēju saprast, ka brīvprātīgas darbības ir sevis bagātināšana un sniedz personisku izaugsmi neformālas mācību pieredzes veidā, attīsta sociālās iemaņas un prasmes, sekmējot tādu kopīgu Eiropas vērtību stiprināšanu kā solidaritāte un sociālā kohēzija. Brīvprātīgajam darbam ir liels, bet līdz šim maz izmantots potenciāls Eiropas sociālajai un ekonomiskajai attīstībai.

## KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

<b>Pieņemšanas datums</b>	27.4.2010
<b>Galīgais balsojums</b>	+: 26 -: 1 0: 2
<b>Deputāti, kas bija klāt galīgajā balsošanā</b>	Maria Badia i Cutchet, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Ayxela, Mary Honeyball, Cătălin Sorin Ivan, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Marek Henryk Migalski, Katarína Neveďalová, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marco Scurria, Joanna Senyszyn, Timo Soini, Emil Stoyanov, Hannu Takkula, László Tőkés, Marie-Christine Vergiat, Milan Zver
<b>Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā</b>	Liam Aylward, Ivo Belet, Oriol Junqueras Vies, Hans-Peter Martin, Iosif Matula
<b>Aizstājēji (187. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā</b>	Vicky Ford